MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN–HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA–KNOWLEDGE DATABASE

MAGYAR, László
Magyar László halála előtti levelezése szomszédjaival / László Magyar's Correspondence before his death with his neighbors, 1864.09.04-11.04
Eredeti közlés /Original publication:
in: SEBESTYÉN Éva: *Kaland és kutatás Afrikában. Magyar László életrajza*, 2008, Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 59-68. old.
Elektronikus újraközlés/Electronic republication:
AHU MAGYAR AFRIKA–TUDÁSTÁR – 000.003.025–47
Dátum/Date: 2018. augusztus / August
filename: MLLev_1864-09-03–11-04_Utolsok
Az elektronikus újraközlést előkészítette
/The electronic republication prepared by:
B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd
Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document
MAGYAR, László: Magyar László levele Hunfalvy Jánosnak, 1861. december 25. / László Magyar's Letter to János Hunfalvy, 25.12.1861, *AHU MATT*, 2018, **pp. 1–19.** old., No. 000.003.024, http://afrikatudastar.hu
Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:
Közkönyvtárakban / At the Public Libraries
Kulcsszavak/Key words
magyar Afrika-kutatás, Magyar László halála előtti levelezése szomszédjaival, 1864.09.04.–11.04.
African research in Hungary, László Magyar's Correspondence before his death with his neighbors, 04.09.1864–04.11.1864

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS, ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV–, TANULMÁNY-, CIKK-, DOKUMENTUM- ÉS ADAT-TÁR / THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES, COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* Magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára / Writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages
* Az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött. / The materials in the database are free but access or downloading are subject to registration.
* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig. / The African–Hungarian Union is a non–profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

MAGYAR LÁSZLÓ HALÁLA ELŐTTI LEVELEZÉSE SZOMSZÉDJAIVAL

1. Cuio, 1864. szeptember 3.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Ja que vossa merce he tanto bondozo e se interessa do meu restabelecimento, recorro a vossa merce pedindo que me mande linhaça para por mais ca- taplasmas ao menos de noite que na realidade as dores que tenho na barriga (intestinos delgados) he que me causa toda a minha molestia. Outro sim: Queira mandar tres garaffas de aguardente.

3 de Setembro de 1864
Seu amigo obrigado
Magyar

Araújo Úr!

Mivel Ön olyan jóságos hozzám és érdeklődik gyógyulásom felől, ezért fordulok Önhöz.

Kérem, hogy küldjön nekem lenmagot, hogy az este még több lenmagpépes borogatást alkalmazhassak, a gyomromban (vékonybeleimben) érzett fájdalom okozza szerintem a betegségemet. Továbbá küldjön, kérem, három üveg pálinkát.

1864. szeptember 3. Üdvözli barátja, Magyar

---

2. Cuio, 1864. szeptember 9.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Rogo lhe o favor, não se esqueça mandar me o sulp- hato de ferro e a herba tostão. Outro sim: Queira mandar tres garaffas de agoardente.
9 de Setembro de 1864
Seu amigo Magyar

Araújo Úr!

Ne felejtse el, kérem, elküldeni a vasszulfátot és a gyógyfüvet. Továbbá küldjön, legyen szíves, három üveg pálinkát.

1864. szeptember 9.
Barátja Magyar

---

3. Cuio, 1864. szeptember 10.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,
Rogo lhe o favor de mandar duas libras de e uma libra de manteiga com um pão fresco.

11 de Setembro de 1864
Magyar

Araújo Úr!

Kérem, hogy küldjön nekem két font búzalisztet a kásáim elkészítéséhez és egy font vajat és egy friss kenyeret.

1864. szeptember 11.
Magyar

---

4. Cuio, 1864. szeptember 11.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar tres garaffas de agoardente

11 de Setembro de 1864
Magyar

Araújo Úr!

Legyen szíves, küldjön nekem három üveg pálinkát.

1864. szeptember 11. Magyar

---

5. Cuio, 1864. szeptember 12.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar me tres garaffas de agoardente.
12 de Setembro de 1864
Magyar

Araújo Úr!

Legyen szíves, küldjön nekem három üveg pálinkát.

1864. szeptember 12. Magyar

---

6. Cuio, 1864. szeptember 16.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar-me duas libras de macarão, dois pães frescos, e uma garaffa vinho e tres de ago-ardente.

16 de Setembro de 1864
Magyar
Amigo Augusto, espero-o hoje infallivelmente, desejo ve-lo e fallar-lhe.

Araújo Úr!

Legyen szíves, küldjön nekem két font makarónit, két friss kenyeret, és egy üveg bort és három üveg pálinkát.

1864. szeptember 16. Magyar

Augusto barátom. Feltétlenül jöjjön el ma hozzám, látni szeretném és beszélni Önnel.

---

7. Cuio, 1864. szeptember 16.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar-me um baril de 5º de agoardente e dizer me o preço.

Amigo Senhor Augusto, se poder dar uma chegada, para um momento obrigaria.

Traga comsigo sulphato do quinino, as febres não me deixão.

16 de Setembro de 1864
seu amigo Magyar

Araújo Úr!

Kérem, küldjön nekem egy ötödös hordó pálinkát, és mondja meg az árát.

Barátom, Augusto Úr, köszönettel venném, ha egy pillanatra meglátogatna engem.

Hozzon magával kininszulfátot. Nem szűnik meg a lázam.

1864. szeptember 16.

Barátja Magyar

---

8. Cuio, 1864. szeptember 17.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar-me um barril de 5º de agoardente e dez caixas de sal.

17 de Setembro de 1864
Magyar

Araújo Úr!

Legyen szíves, küldjön egy ötödös hordónyi pálinkát és 10 doboz sót.

1864. szeptember 17. Magyar

---

9. Cuio, 1864. szeptember 28.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandarme tres garaffas de agoadente e uma tambem de letria fina para sopa.

28 de Setembro de -64
Magyar

Araújo Úr!

Legyen szíves, küldjön nekem három üveg pálinkát és egy üveg [ismeretlen szó] leves készítéshez.

1864. szeptember 28. Magyar

---

10. Cuio, 1864. szeptember 31.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

He favor mandar me um pão fresco.

31 de Setembro de 1864
Magyar
[Nota posterior] Foram dois pães.

Araújo Úr!

Legyen szíves, küldjön nekem egy friss kenyeret.

1864. szeptember 31. Magyar
[Utólagos megjegyzés] Két kenyér volt.

---

11. Cuio, 1864. október 2.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Muito estimo a sua chegada. Eu ando um pouco melhor porém a grande debilidade em que me acho quase não dei se levantar do corpo, a minha comida e bebida pouco ou nada puderão dar me força pois que so como um pouco de matete e sopa de letria porque a galinha de maneira alguma posso comer. A vista disto peço a vossa merce-veja se la me podia arranjar alguma coisa confortativa, desejava (julgo) comer um pouco de terno churrasco de carne de gado porém sei que isto não há. Por isso caro Senhor se alguma coisa me poder mandar da sua propria meza que possa servir a verse muito, muito lhe hei de agradecer. Não sei de vir pouco de vinho de pasto me seria bom ou de Porto e mesmo para abrir mais alguma vontade para comer.

2 de Outubro de 64
Seu amigo Magyar

Araújo Úr !

Nagyon örültem látogatásának. Egy kicsit jobban vagyok, de még nagyon gyengének érzem magam, emiatt nehezemre esik felkelni. Az ételem és az italom alig vagy egyáltalán nem adja vissza erőmet. Csupán csak egy kis kását vagy levest eszem, mivel képtelen vagyok megenni a tyúkot. Az előbbiek miatt kérem Urasságodat, hogy szerezzen nekem valamilyen könnyű ételt. Szeretnék (úgy érzem) enni egy kis könnyű marhasültet. De gondolom, hogy ez Önnek sincs. Ezért arra kérném Önt, Kedves Uram, hogy küldjön valamit a saját asztaláról, amit meg tudnék enni, és ezért nagyon hálás lennék. Nem tudom, hogy asztali bor vagy portói bor lenne-e a jobb, mely végre meghozná az étvágyamat.

1864. október 2. Barátja
Magyar

---

12. Cuio, 1864. október 11.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Rogo lhe o favor de mandar mais linhaça em grão, visto ter dito ter.

11 de Outubro de 18 64
Seu amigo obrigado
Magyar

NB. Hoje andei 2 horas passear pelo quintal
Parece o sulphato do ferro não é mão.

Araújo Úr!

Legyen szíves küldjön nekem még lenmagot, mivel említette, hogy van még Önnek.

1864. október 11.

Üdvözlettel barátja,
Magyar

Megjegyzés: Ma két órát sétáltam az udvarban. Úgy tűnik, hogy a vasszulfát igen hatékony.

---

13. Cuio, 1864. október 11.
Magyar László levele João da Silva Rocha Viannanak

Cuio, 11 de Outubro de 1864
Amigo Senhor Vianna,

Com muita satisfacção partecipo lhe que vou me restaurar dia em dia mais da terrivel molestia. Ha tres dias principiei tomar o remedio vindo de Lisboa – suphato de ferro – que me tem sido muito util, hoje ja tenho passeado pelo quintal boas 2 horas, he a primeira vez meu amigo. Estou contente muito, pois em breve tempo tenho a gente na urzella, e isso he que nos da vida.

Amigo! Dois favores vou lhe pedir ao mesmo tempo. Um, dezejo me de ordem para um barril de agoardente, e isto sem falta, alias ficará em mizeria a respeito da farinha para a gente. Se por uma fatal cazualidade vossa merce não podesse dispor do barril inteiro, então seja um libra porém sem falta. Segundo, queiro que me empreste oito arroba d´urzella, cuja urzella eu lhe restituirei aqui, quando lhe fizer pagamento mais ou menos duas arrobas não faz mal. Diga me pois, se a gente pudera hir buscar amanha. Tenho comprado uma duzia de taboas, e devo pagar em urzella, em lugar de dinheiro, tambem tenho ainda algumas arrobas. Mande me os frangos e debite me pelo custo d´elles.

do seu amigo obrigado, Deus ate breve,
Magyar

Cuio, 1864. október 11
Kedves Barátom, Vianna Úr!

Nagy örömmel tudatom Önnel, hogy napról napra javulok és kilábalok ebből a rettenetes betegségből. Már három napja szedem a Lisszabonból érkezett orvosságot, a vasszulfátot, amely nekem jól bevált. Barátom, jó idő óta először fordul elő velem, hogy képes voltam jó két órát sétálni az udvaron. Most nagyon örülök annak, hogy embereim hamarosan hozzálátnak a festőmoha gyűjtéséhez, hiszen ebből tartjuk el magunkat.

Barátom! Lenne egyszerre két kérésem. Nagy szükségem lenne egy hordó pálinkára, amelyet ha lehet azonnal küldjön el. Elfogyott a lisztem, nincs mit adnom az embereimnek. Ha valami miatt nem tud küldeni egy egész hordót, akkor legalább küldjön sürgősen egy font lisztet. A másik kérés az lenne, hogy szeretném, ha kölcsönadna nekem nyolc arroba festőmohát, számlarendezéskor visszaadnám, nem számít, ha két arrobával több vagy kevesebb. Mondja meg, hogy mikor mehetnek érte az embereim a holnapi nap folyamán. Vettem ugyanis egy tucat deszkalapot, amelyekért pénz helyett festőmohában kell, hogy fizessek. Van még néhány arroba festőmohám. Küldjön nekem csirkéket és a számlámra terhelje a csirkék árát.

Üdvözli barátja,
a mielőbbi viszontlátásig, Magyar

---

14. Cuio, 1864. október 12.
Magyar László levele João da Silva Rocha Viannának

Cuio, 12 de Outubro de 1864

Amigo Senhor Vianna,

Sem ter a sua resposta a minha d´ontem. Mando 4 portadores com sacos vazios para buscar cada um

2 arrobas d´urzella. Se tiver dé a cada um, se não tiver dé o que tiver duas ou tres cargas, tão bem remedea, os que não tiverem carga.

Tem ordem de buscar um sacco de farinha, em casa da Candida. Pode pezar a urzella em caza do Senhor Antonio, alem do tara do saco de lhes mais um poco desconto a cada carga porque costuma quebrar a urzella em meus sacos. Vou continuando a ficar melhor, devagar he verdade, porém a final sempre acabara este pesthe que me acabrunha.
Desejo lhe saude e sou seu
amigo obrigado
Magyar

Cuio, 1864. október 12.

Kedves Barátom, Vianna Úr!

A tegnapi levelemre még nem kaptam meg a válaszát. Küldök négy teherhordót üres zsákokkal, hogy mindegyikük két arroba festőmohával töltse meg a zsákját. Ha van magának ennyi festőmohája, adja oda az embereimnek a kért mennyiséget, ha nincs, adjon, amennyit tud: két vagy három szállításra valót. és ossza el közöttük a szállítmányt. Megparancsoltam nekik, hogy hozzanak egy zsák lisztet Candidától. Antonio úrnál lemérheti a festőmohát. A zsák súlyát ne számítsa bele, és adjon egy kis kedvezményt minden szállítmánynál, mert az festőmoha összetörik a zsákjaimban. Az a helyzet, hogy lassan ugyan de fokozatosan gyógyulok, és remélem, hogy véget ér ez az engem megnyomorgató átkozott betegség.
Jó egészséget kívánva, Üdvözli barátja,
Magyar

---

15. Cuio, 1864. október 13.
Magyar László levele João da Silva Rocha Viannanak

Cuio 13 de Outubro de 1864

Amigo Senhor Vianna,

Com tristeza dei no seu favor o estado em que vossa merce se acha a respeito de agoardente. Ao mesmo tempo fiquei grato a sua franqueza que de pouco mesmo me offereceo. Veja portanto amigo, o que pode

dar a Candida se um garafão sera favor o garafão leva parece 22 a 23 garrafas enfim o que pode dispensa. Rogo entregue logo ao moleque Ambrosio que esta agora com Candida. Eu dese- jo (podendo ser) so ter contas com vossa merce e depois fazer amendados pagamentos que he bom para vos para mim devendo a um. Adeus. Estou indo melhor.
Seu amigo
Magyar

Cuio, 1864. október 13.

Kedves Barátom, Vianna Úr!

Szomorúan értesültem, hogy mi a helyzete a pálinkával. Ugyanakkor hálásan köszönöm, a kevésből amellyel rendelkezik felajánl nekem. Barátom, ha lehetséges Önnek, adjon, legyen szíves, egy demizson pálinkát Candidának. Egy demizson, úgy tudom, 22–23 üveg pálinkának felel meg. Adjon annyit, amennyit nélkülözni tud. Kérem, hogy a küldeményt adja oda Ambrosio rabszolgának, aki most Candidánál van. Kívánom, hogy (lehetőségeimtől függően) csak Ön felé legyen tartozásom, és hamarosan rendezem a tartozásomat, amivel jót teszek Önnek is, és magamnak is, mivel addig is csak egy embernek tartozom. Isten Önnel. Jobban vagyok

Barátja
Magyar

---

16. Cuio, 1864. október 16.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar me um barril de 5º de agoardente e dizer me o preço. Amigo Senhor Augusto se pode dar uma chegada, para um momento, muito me obsequiava.Traga consigo sulphato de quinina, as febres não me deixão.

16 de Outubro de 1864

Seu amigo
Magyar

Araújo Úr!

Legyen szíves, küldjön nekem egy ötödös hordócska pálinkát és mondja meg az árát.

Örülnék, ha Augusto barátom idejönne egy kis időre. Hozzon magával kininszulfátot, mert továbbra is magas a lázam.

1864. október 16. Barátja
Magyar

---

17. Cuio, 1864. október 22.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar me 2 libras de massa sendo de gros- sa melhor (havendo) uma libra de manteica, uma libra de bolaxinhas para cha (se ha pão nova) dois pães (se estiver pra cozer então esperarei) uma garaffa de vinho, e tres garaffas de d´agoardente.

22 de Outubro de 1864

Obs. Rogo lhe o favor de me dispensar uma libra de fumo do Brasil…. Dá-me já vontade a fumar

Araújo Úr!

Kérem, hogy küldjön nekem két font kukoricalisztet, ha van a durvább őrlésűből, továbbá egy font vajat, egy font kekszet teához, ha van friss kenyér, akkor két darabot, ha sütés előtt vannak még, megvárom; valamint egy üveg bort és három üveg pálinkát.

1864. október 22.

Megjegyzés: Kérem, hogy küldjön még egy font brazil dohányt. Kedvem támadt dohányozni.

---

18. Cuio, 1864. október 22.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Com muito pezar tenho sabido hontem que se ac- hava incomodado e ate de cama. Sinto incomodos, que sendo passageiros, em breve passsarão e que lhe dezejo do coração.

22 de Outubro de 1864 seu amigo obrigado Magyar

Araújo Úr!

Tegnap nagy sajnálattal értesültem arról, hogy beteg és ágyban fekszik. Mint hálás barátja remélem, hogy hamarosan túl lesz a mostani lebetegedésén. És ezt tiszta szívből kívánom.

1864. október 22. Üdvözli barátja, Magyar

---

19. Cuio, 1864. október 27.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar-me duas libras de farinha- trigo. Rogo lhe por muito obsequio vender me uma libra de goma para camisas po-dendo dar dois franguitos. Não me vejo de comer dois dias. Não tenho podi- do tomar caldo ou sopa. Estimo que se va promto restabelecendo. Eu vou hindo devagar hontem teve febre que me abatteo bastante.
amigo obrigado

27 de Outubro de 1864

Magyar
[Nota posterior] goma ½ libra

Araújo Úr!

Küldjön, kérem, nekem két font búzalisztet.

Legyen szíves, adjon el nekem egy font keményítőt az ingeknek, és ha tud még két csirkét. Már két napja nem eszem. Nincs lehetőségem valamilyen lét vagy levest enni. Kívánom, hogy mihamarabb meggyógyuljon. Én nagyon lassan lábalok ki betegségemből. Tegnapi lázam alaposan legyengített.
Üdvözli barátja,

1864. október 27. Magyar
[Utólagos bejegyzés] fél font keményítő

---

20. Cuio, 1864. október 30.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar-me um duas garrafas d'azeite de palma, uma garrafa de vinho, tres garrafas d´agoardente.

30 de Outubro de 1864
Magyar

Araújo Úr!

Kérem, hogy küldjön nekem két üveg pálmaolajat, egy üveg bort, három üveg pálinkát.

1864. október 30. Magyar

---

21. Cuio, 1864. október 30.

Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Desde hontem a febre não me larga, tem me destru- ido todas as minhas forças. Não sei onde vai para isso. Ha tres dias que não dou de corpo, isto mesmo he a cauza de todo meu mal.

Vejo que he precizo purga quanto antes, rogo posto por obsequio me mandar um vidro de magnesia que vai-la tem, e que dizem me he muito bom para isso e dizer ao mesmo tempo como se toma.

30 de Outubro de 1864
Seu amigo Magyar

Araújo Úr!

Tegnap óta nem hagy el a láz, ami teljesen kiszívta az erőmet. Nem tudom, ez hová vezet. Már három napja nincs székletem. Ez az oka minden bajomnak, ezért, tudom, hogy mielőbbi szükségem lenne has-hajtóra.

Kérem, hogy minél előbb küldjön egy üveg magnéziumot a saját készletéből. Azt hallottam róla, hogy nagyon jót tesz erre az esetre. Magyarázza el kérem, hogyan kell szedni.

1864. október 30.
Barátja Magyar

---

22. Cuio, 1864. november 2.
Magyar László levele João Estêves de Araújonak

Senhor Araújo,

Queira mandar me um barril de5º agoardente,

3 peças de riscado e uma propria para roupa,

2 libras de bolaxas redondas e chatas, 2 libras massa, macarão, 3 garaffa vinagre.

Cuio, 2 de Outubro de 1864
Ps. Diga se preciza mandar para agoardente barril vazio?

Araújo Úr!

Kérem hogy, küldjön nekem egy ötödös hordó pálinkát, három vég kockás szövetet és egy vég ruhaszövetet, két font kerek és sima kekszet, két font makaróni tésztát, három üveg ecetet.

Cuio, 1864. november 2.
Ui. Mondja meg, hogy küldjek-e üres hordót a pálinka számára?

---

23. Cuio, 1864. november 4.
Magyar László levele Augustonak

Amigo Senhor Augusto,

Queira vender-me duas libras de linhaça, ou que puder. Estou muito mal, veja se me vem ver um bocado, que um grande favor que me faz. Não sei o que devo fazer. Se me devo causticar ou sangrar? Está me faltando a respiração.

4 de Novembro de 1864
de vossa merce amigo obrigado Magyar

Kedves Barátom, Augusto Úr!

Kérem, hogy adjon el nekem két font lenmagot, vagy amennyit tud. Nagyon rosszul érzem magam, nagy szívességet tenne, ha egy kis időre eljönne hozzám. Nem tudom, mitévő legyek. A köpülést vagy az érvágást válasszam? Alig kapok levegőt.

1864. november 4.
Üdvözli Önt barátja, Magyar

Megjegyzés
A levelek forrása: Sebestyén 2008/B, 59-68. old.

A Szerkesztő megjegyzései

1. A szövegközlés kísérlet az ún. kanonizált változat megteremtésére.

2. Sebestyén Éva értelmezése részben elfogadható, de hogy éppen Magyar halála után egy évvel ki és miért írt volna ifj. Magyar Imrének, ez felettébb meglepő…

3. A rendelkezésre álló szövegváltozat a következő helyen található meg:

MAGYAR, László
2008 Magyar László halála előtti levelezése szomszédjaival, in: SEBESTYÉN Éva: *Kaland és kutatás Afrikában. Magyar László életrajza*, Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 59–68. old.